

Entrevista al Sergent dels Mossos Guillem Goset, cap de la Unitat Central de Proximitat i Atenció al Ciutadania

Cesc Notó
 Mestre i Psicòleg

Rebut: 10.2.2024 **Acceptat:** 09.03.2024
DOI: <https://doi.org/10.32093/ambits.vi60504958>

Àmbits.- Quina col·laboració teniu amb el Departament d'educació per decidir els protocols d'actuació i acompanyament en els centres educatius respecte a les violències escolars?

La col·laboració entre la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra (PG-ME d'ara endavant) i el Departament d'Educació es dona a diferents nivells territorials i d'especialització.

Territorialment, la Unitat Central de Proximitat i Atenció a la Ciutadania és interlocutor amb Departament d'Educació a través de la DG Alumnat, amb Cap d'inspecció d'educació, Consell Escolar de Catalunya, Unitat de Suport a l'Alumnat en situació de Violència i qualsevol altra servei centralitzat. En l'àmbit regional, la policia disposa d'Unitats Regionals Proximitat i Atenció a la Ciutadania que tenen com a homòlegs els diferents serveis territorials d'educació i qualsevol altre servei supramunicipal. Finalment, els centres educatius disposen d'un referent policial concret de la comissaria de referència.

Sobre els protocols, com a punt de partida podem buscar el límit que marca la normativa. Aquest límit es troba davant infraccions tipificades, especialment en l'àmbit penal.

Si parlem de delictes la forma de procedir és clara a escala policial i deixa poc marge a la discrecionalitat, disposem de procediments, pautes i circuits d'actuació, el paper de la policia és clar i sota l'autoritat de fiscalia de menors i/o judicial. Els procediments tenen aspectes diferenciats si el menor és major o menor de 14 anys (inimputabilitat).

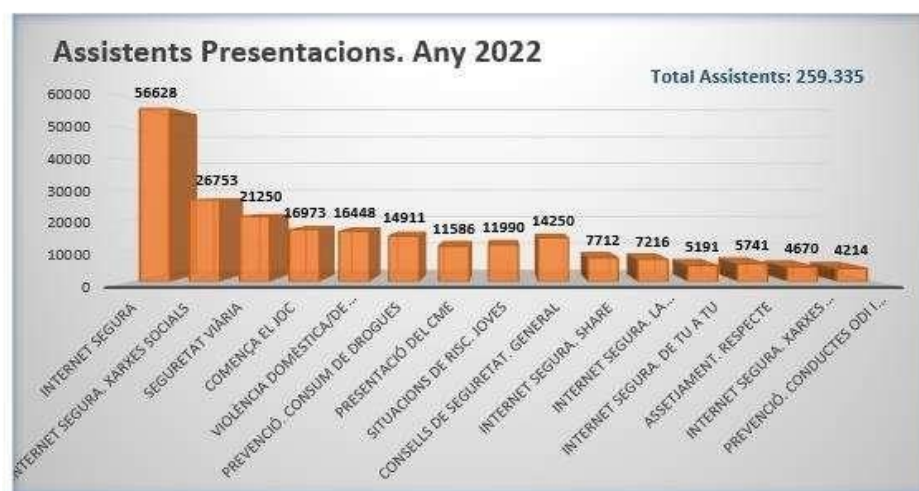
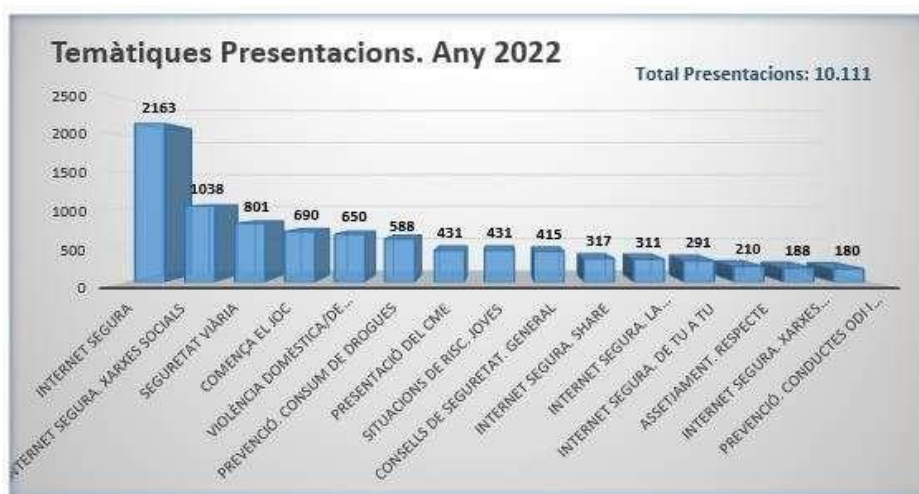
On hi ha molt de recorregut és en la prevenció de situacions de violència i en situacions que no arriben a l'àmbit penal. En aquest sentit, la PG-ME consta en protocols del Departament d'Educació sigui com a policia de proximitat o en altres formats més especialitzats com en casos d'extremismes violents.

<https://educacio.gencat.cat/ca/departament/publicacions/protocols/actuacio-davant-violencia-ambit-educatiu/index.html>

Pel que fa a la prevenció, la PG-ME realitza milers de presentacions cada any a centres educatius amb temàtiques relacionades amb riscos, especialment les violències.

Per posar uns exemples:

- Riscos per a joves
- Assetjament entre iguals
- Delictes d'odi i discriminació
- Violència masclista
- Internet segura (que inclou ciberviolències).

Gràfic 1. Temàtiques i assistents presentacions 2022.

Àmbits.- Quina relació teniu amb els centres educatius? Com s'articula aquesta relació?

Com s'esmentava anteriorment, cada centre educatiu disposa d'un referent policial concret de la comissaria de referència. Aquest servei referent s'anomena Oficina de Relacions amb la Comunitat (ORC) i és el vincle estable amb la comunitat educativa amb independència de si la titularitat és pública, concertada privada i començant per l'escola bressol fins als estudis universitaris, d'adults i formació professional.

Aquesta relació pot ser compartida amb altres cossos policials com Guàrdies Urbanes o Polícies Locals que sovint disposen del mateix servei tot i que la nomenclatura pugui variar. Tot forma part de la policia comunitària o de proximitat en sentit ampli.

Aquesta relació s'articula a través de referents estables (amb nom i cognom) i per correu electrònic, telèfon i visites/reunions. En cas d'emergència el telèfon és el 112 com no pot ser d'altra forma, però posteriorment acabarà intervenint igualment l'ORC per fer un seguiment i actuacions derivades si s'escauen.

Àmbits.- Quines actuacions preventives de les violències feu els mossos en els centres educatius?(xerrades, materials educatius, acompanyaments...)

Tenim un punt de partida que és la diagnosi del que succeeix als centres educatius, ja que la prevenció s'ha de fer sobre el que es coneix i sobre el que preocupa. En aquest sentit, podem obtenir les valoracions que ens traslladi el Departament d'Educació, però també tenim 2 fonts pròpies de qualitat.

La primera és l'Enquesta de convivència escolar i seguretat a Catalunya del Departament d'Interior:

https://interior.gencat.cat/ca/el_departament/publicacions/seguretat/estudis-i-enquestes/estudis_de_convivencia_escolar/enquesta-de-convivencia-escolar-i-seguretat-a-catalunya.-curs-2021-2022/index.html

La segona és un informe intern sobre centres educatius que elaborem a partir de dades policials com atestats/denúncies, incidents amb coneixement policial en centres educatius, i les valoracions subjectives d'aquestes situacions que ens fan arribar els referents policials (ORC i URPAC). En aquest informe hi podem fer constar qualsevol informació que considerem rellevant.

A partir d'aquest coneixement actual i l'evolució històrica, preparem continguts de prevenció.

Actualment, la PG-ME disposa d'un catàleg extens en títols i amb diferents dinàmiques pedagògiques per adaptar el discurs i format a l'edat dels destinataris (que també poden ser docents i famílies).

Aquestes sessions són a demanda del centre, i és primordial ajustar i tractar la demanda per fer una intervenció acurada, dins d'un treball transversal impulsat pels tutor

d'aula. És a dir, la presentació o taller que fa la policia ha de ser una actuació que complementa un treball previ i posterior que emmarca la intervenció.

A tall d'exemple, si un centre fa una demanada sobre un taller d'odi i discriminació o sobre assetjament entre iguals (bullying), caldrà conèixer l'edat i maduresa dels alumnes i quins coneixements tenen en la matèria. La intervenció policial pot ser un punt d'inici on s'exposen conceptes nous que després treballaran a l'aula, o bé pot ser un punt i final per fer evident que tot el que ja s'ha tractat a l'aula té una afectació i transcendència a la convivència. Tots aquests aspectes així com la intensitat, durada, data i format és adaptable dins les limitacions de disponibilitat.

La situació més complexa i paradigmàtica és la dinàmica Tu a Tu (peer mentoring), on la ORC forma a uns quants alumnes (seleccionats pel centre) per esdevenir referents qualificats dins el centre en alguna matèria, arribant al punt que els menors de 3 d'ESO acaben formant als alumnes de 1r d'ESO, d'aquesta manera, passats 2 cursos tota l'ESO ha rebut formació directa o indirecta sobre la matèria (actualment es fa amb delictes per internet i amb odi i discriminació).

Tots els continguts i les dinàmiques pedagògiques emprades per la PG-ME són públiques i han estat avalades en diferents moments per entitats referents en la matèria. Per posar exemples especialitzats:

Els tallers adreçats a persones amb discapacitat intel·lectual lleu han estat validats per la Federació d'entitats de la discapacitat intel·lectual i del desenvolupament de Catalunya.

En matèria d'internet disposem d'assessorament de l'Agència Catalana de Ciberseguretat però també de l'Hospital Sant Joan de Déu en l'àmbit de salut mental juvenil associada.

Un cop s'aproven nous formats i continguts es comparteixen amb Educació i entitats del sector. Els títols del catàleg 2023 són els següents:

- Assetjament entre iguals
- Petita història dels Mossos d'Esquadra
- Situacions de risc per a joves
- Drogues i lleis
- Internet Segura
- La Cibercaputxeta Vermella
- Internet Segura de Tu a Tu
- Taller Share (compartir continguts – delicte revelació de secrets):
- Conductes discriminatòries
- Taller d'odi i discriminació
- Diversitat de Tu a Tu
- Violència masclista. Com comença tot
- Taller Violència Sexual
- Taller Ciberviolències:
- Mobilitat segura a educació primària i secundària
- Visita a edificis policials.

Àmbits.- Quan hi ha una denúncia de violències escolars per part d'un centre educatiu, quines actuacions es fan? Si la denúncia la posa la família o famílies, s'actua de la mateixa manera?

Una denúncia és posar en coneixement de l'autoritat judicial una situació que pot ser constitutiva de delictes. Amb independència de si ho impulsa la família, el centre educatiu, la víctima o d'altres, el que farà l'ORC si apareix un centre educatiu implicat és fer-ne un seguiment. Aquest seguiment pot ser de diversa intensitat, pot ser una reunió per ajustar les expectatives de víctima i/o autor explicant el procediment, pot ser un acompanyament o poden existir una implicació directa sota comissió de l'autoritat judicial o sota l'empara de diligències policials. Per exemple agafant declaració a testimonis, o elaborant informes o diligències explicant qui ha estat el paper del centre educatiu, les famílies, les víctimes, els autors, tot plegat amb la finalitat de facilitar la tasca de l'autoritat que ha de prendre mesures.

Finalment també hi ha un seguiment posterior. Un cop hi ha mesures educatives, administratives, penals, etc. l'ORC vetlla per conèixer l'impacte i les derivades. Algunes presentacions o xerrades també es fan a conseqüència d'aquestes situacions i no de manera prèvia.

En qualsevol cas la paraula clau és acompanyament.

Àmbits.- Quin tipus de resposta donen els centres educatius a les vostres intervencions?

Qualsevol resposta possible. Evidentment, hi ha exemples excepcionals en tots els extrems, però sí que està contrastat que quan la relació entre centre educatiu i ORC és fluida qualsevol situació que esdevingui es pot afrontar amb professionalitat i coordinació.

Àmbits.- Teniu relació amb serveis socials municipals respecte a les violències escolars? Quina és aquesta relació? En quins casos es dona?

Serveis socials i la policia tenen una relació estreta arreu. Moltes situacions d'exclusió social tenen punts de contacte amb intervencions policials, la majoria assistencials. Aquesta relació es plasma per exemple en taules de coordinació. Hi ha taules de violència masclista, absentisme escolar, d'infància, etc. Els municipis s'organitzen de diferents formes, però les tres mencionades són exemples habituals on es tracten casos amb menors amb independència del paper del centre educatiu, tot i que aquest pot jugar un paper molt rellevant.

Aquestes taules i reunions, així com qualsevol entitat prestadora de serveis, figuren en la xarxa de recursos assistencials que policialment tenim detallada per cada comissaria. Disposem d'un Sistema de Gestió de la Qualitat que recull diversos procediments policials. Un d'ells, és el Procés d'Atenció a les Víctimes format per instruccions operatives i pautes. És aquí, on informàticament disposem de la Pauta de Recursos Assistencials que hi ha a

disposició en cada municipi on consta la via de contacte, els criteris d'activació i qualsevol informació d'interès. També s'inclouen entitats del tercer sector si presten servei gratuït.

Aquesta relació amb serveis socials és també a tres nivells territorials. La relació a nivell central es fa entre la DGAIA i la Unitat Central de Menors de la PG-ME.

Àmbits.- Teniu relació amb la inspecció educativa per aquestes temàtiques? Com és i en quins casos?

La relació amb inspecció educativa està estructurada. Els referents policials regionals (coincidint amb serveis territorials educatius) disposen de les vies de contacte ordinàries i mantenen relació en la mesura de les necessitats i els casos.

A nivell més municipal, quan hi ha un cas on cal intervenció o coneixement de l'inspector de zona, habitualment es fa a través de direcció del centre, amb algunes excepcions.

Àmbits.- Teniu relació amb els EAP?, com i en quins casos?

En el cas dels EAP la relació és molt similar a inspecció, acostuma a venir per intervenció de la direcció del centre, i la interlocució és en l'àmbit regional de manera ordinària, o si ja ens trobem tractant un cas concret i al detall, policialment s'intervé si s'escau acompanyant qualsevol intervenció pedagògica coordinada o no intervenint. En cas de delictes, com ja s'ha dit anteriorment, la policia té procediments clars i poca o gens de discrecionalitat.

Àmbits.- Quina relació teniu amb Fiscalia de menors i amb justícia juvenil.?

Les comissaries tenen relació diària i estreta amb els jutjats de referència. En l'àmbit de menors, però aquesta interlocució és provincial amb la Fiscalia de Menors i Jutjats especialitzats. La Unitat Central de Menors està situada físicament a la ciutat de la Justícia i, per tant, en contacte permanent amb Fiscalia Provincial de Menors, i tots els equips de justícia que pugui intervenir (com per exemple els equips tècnics).

Evidentment, en l'àmbit de justícia hi ha una gran diferència entre menors de 14 i majors de 14 anys, ja que la legislació preveu efectes de protecció per als inimputables i un procés de responsabilitat penal específic per als menors de 14 a 17 anys. En qualsevol cas, quan justícia intervé, des dels serveis policials quedem a disposició de l'autoritat judicial per a fer les intervencions que es manin i aportar tota la informació que sigui possible.

Àmbits.- Què en penseu del treball en xarxa dels diferents professionals que poden estar relacionats amb violències escolars?

És la clau de tot. El treball amb infants i joves ha de ser multidisciplinari i pràcticament individualitzat. Existeixen tants factors que poden influir en una estratègia que no hi ha cap altra fórmula possible que no passi per un treball coordinat, des de diferents àmbits i amb

capacitat de modular-se i adaptar-se a les circumstàncies.

Per experiència també observem que cal ser molt curosos amb actors amb interessos desconeguts o diferents de la víctima, també amb mitjans de comunicació quan hi ha una intervenció en calent. Un dels papers de l'ORC és detectar interlocutors vàlids i protegir víctimes i entorn d'ingerències, intrusisme o altres situacions perjudicials.

Per exemple, si un menor desapareix voluntàriament durant unes hores, cal activar tots els protocols, però penjar missatges alarmants a xarxes socials, difondre fotografies indiscriminadament, fer declaracions no sempre són accions oportunes... pot ser que aquest menor aparegui al cap de poc i que la seva reputació digital i els buscadors d'internet li causin perjudicis perllongats en el temps, perquè una persona propera, amb bona fe, però amb un mal càlcul de l'impacte ha difós dades especialment sensibles d'un infant o adolescents. Per això existeixen els protocols, per prendre les decisions més oportunes i fonamentades en cada cas.

Àmbits.- Quins aspectes creieu que caldria millorar respecte a els protocols i els diferents agents implicats?

Els protocols tendeixen a buscar la regulació exhaustiva de totes les situacions. Evidentment ambla finalitat de guiar a qui impulsa el protocol. Aquesta exhaustivitat i el gran nombre de protocols sectorials, però complementaris complica molt l'execució. Ja sigui la burocràcia, la lentitud, la desconfiança, el desconeixement o altres situacions.

L'any 2015 el Codi Penal va incorporar la responsabilitat penal de les persones jurídiques. Actualment, estan apareixent sentències on es condemna a centres educatius per inacció o actuació incorrecta. Són molt pocs casos davant de la quantitat de conflictes que es gestionen anualment, però si el legislador va fer el pas és perquè vol evitar que les entitats, que són responsables de dinàmiques i garants especialment quan hi ha presència de menors, no puguin inhibir-se. En aquest sentit, no es parla de centres educatius exclusivament, sinó també de les empreses de lleure, empreses de serveis de menjador i extraescolars, activitats esportives si parlem de menors i l'àmbit laboral en cas d'adults.